OPLEGNOTITIE TER BESPREKING

Startpunt voor inhoudelijke oordeelsvorming door de raad

Onderwerp	Subsidieregeling Lokale Aanpak Isolatie gemeente Hattem 2026
Agendapunt	Bespreekstuk, voortkomend uit de Lijst met informatie van het college voor de raad
Datum	28 oktober 2026
Opgesteld door	Okyay Örgüt, VVD Hattem
Aard van dit stuk	Deze notitie neemt geen standpunt in en doet geen voorstel. Zij brengt de feiten en de politieke keuzeruimte in kaart, als basis voor een gezamenlijk gesprek in de commissie.

Aanleiding

Op de Lijst met informatie van het college voor de raad (Brede Commissie 21 september 2026) stond de Subsidieregeling Lokale Aanpak Isolatie gemeente Hattem 2026. Onze fractie heeft daar aangegeven deze regeling te willen bespreken in de Commissie/Raad. Zes fracties hebben aangegeven dit onderwerp te willen bespreken en zien voldoende keuzes en afwegingen in de regeling om gezamenlijk te bespreken.

Deze notitie is bedoeld als gezamenlijk vertrekpunt voor dat gesprek, niet als standpunt van één fractie.

Feitelijke kern van de regeling

De gemeente ontving via de landelijke Specifieke uitkering Lokale Aanpak Isolatie (SpUk LAI) € 1.570.000 om 701 woningen te isoleren; 101 zijn al verduurzaamd, 600 resteren. De landelijke regeling (artikel 6, eerste lid, onderdeel b) verplicht dat ten minste 80% van de te isoleren woningen een WOZ-waarde heeft onder een grens die de gemeente zelf kiest: het gemiddelde van de koopwoningen in de eigen gemeente (voor Hattem volgens bijlage 1 van deze regeling: € 492.000) of de landelijke NHG-grens (€ 477.000). Hier is voor de NHG-grens gekozen. Over de resterende maximaal 20% van de woningen legt de rijksregeling geen voorwaarde op; hoe die ruimte wordt ingevuld is aan de gemeente.

Daarnaast wijzigt de nieuwe regeling ten opzichte van de oude: de maximale subsidiebedragen (naar één uniform bedrag van € 2.150) en de definitie van de meest kwetsbare doelgroep (van toetsing op Energietoeslag naar 130% van de bijstandsnorm). De nieuwe regeling geldt met terugwerkende kracht vanaf 1 januari 2026 en loopt dus inmiddels circa 9 tot 10 maanden; dit is relevant voor de vraag hoe eventuele wijzigingen gecommuniceerd zouden moeten worden naar aanvragers die al onder de huidige voorwaarden zijn behandeld.

Kernvraag voor de bespreking

De regeling richt zich blijkens artikel 2 van de rijksregeling op huishoudens in energiearmoede of een risico daarop. De 80%-WOZ-eis is daarbij door de wetgever aangemerkt als één manier waarop die focus in ieder geval wordt bereikt, niet als inhoudelijke definitie van energiearmoede. Onderzoek van TNO/CBS/PBL naar energiearmoede gebruikt als indicatoren de energiequote, het energielabel en het inkomen van een huishouden; WOZ-waarde maakt daar geen deel van uit, en de voorspellende waarde van WOZ-waarde voor energiearmoede blijkt in vergelijkend gemeentelijk onderzoek bovendien sterk te wisselen.

Dat werkt in twee richtingen. Enerzijds zijn er huishoudens met een woning boven de WOZ-grens maar met een laag inkomen die nu buiten de regeling vallen, terwijl hun woningwaarde vaak fictief is:

die winst is niet vrij besteedbaar zolang niet wordt verkocht. Anderzijds is denkbaar dat er onder de huidige WOZ-grens ook huishoudens zitten met een relatief hoog inkomen, die nu wél voor subsidie in aanmerking komen. Een grotere nadruk op inkomen in plaats van WOZ-waarde zou dus zowel kunnen leiden tot het toelaten van een nieuwe groep als tot het scherper afbakenen van de huidige groep.

Aandachtspunten voor de raad

- Vindt de raad dat de huidige, uniforme invulling van de regeling (één WOZ-grens, één subsidiebedrag voor de volledige 600 woningen) recht doet aan het doel van de regeling, of is er reden om meer nadruk op inkomen te leggen, al dan niet in combinatie met WOZ-waarde?
- Welke grens zou daarbij als "eerlijk" gelden?
- Is het juridisch en praktisch mogelijk voor de gemeente om inkomensgegevens te gebruiken bij de toekenning van deze subsidie, en zo nee, waarom niet? Dit raakt een bredere vraag die ook op landelijk niveau speelt bij inkomensafhankelijke regelingen.
- Het verruimen van criteria (hogere WOZ-grens en/of hogere inkomensgrens) verschuift de balans binnen een beperkt budget: een bredere doelgroep kan betekenen dat minder huishoudens met een lagere WOZ-waarde (niet per se een lager inkomen) daadwerkelijk subsidie ontvangen. Tegelijk kan een bredere doelgroep er ook toe bijdragen dat de gemeente sneller de doelstelling van 600 te isoleren woningen haalt. Hoe weegt de raad dit tegen elkaar af?
- Zijn er vergelijkbare knelpunten in andere Hattemse regelingen waarin WOZ-waarde als (impliciete) maatstaf voor inkomen of kwetsbaarheid wordt gebruikt, en is er behoefte deze in samenhang te bezien?
- Indien de raad wijziging overweegt: hoe wordt dit gecommuniceerd naar aanvragers die de afgelopen 9 tot 10 maanden al onder de huidige voorwaarden zijn behandeld?

Vooraf te verhelderen: stand van zaken uitvoering

Om de bespreking goed te kunnen voeren, is het wenselijk dat voorafgaand aan de commissievergadering helder is welk bedrag van het beschikbare budget tot nu toe daadwerkelijk aan subsidieaanvragen is uitgekeerd, en wat de uitvoeringskosten van de regeling tot dusver zijn (bijvoorbeeld kosten van de uitvoerende partij en gemeentelijke inzet). Deze cijfers geven zicht op de resterende ruimte binnen het budget en zijn nodig om de praktische gevolgen van eventuele aanpassingen te kunnen beoordelen.

Proces

Deze notitie is opgesteld om de bespreking in de commissie te faciliteren. Deze versie is na de eerste inventarisatie langs de fracties al aangescherpt met binnengekomen opmerkingen en aandachtspunten. De huidige versie staat uiteraard open voor verdere aanvulling en correctie door alle fracties. Zij bevat bewust geen conclusie of aanbeveling: die vorming is aan de raad.

Mede aangeboden door

Fracties: VVD Hattem, ChristenUnie, HattemCentraal, Algemeen Belang Hattem, CDA, Pro Hattem.

Bronnen

Regeling specifieke uitkering Lokale Aanpak Isolatie (incl. Bijlage I met WOZ-gemiddelden per gemeente): https://wetten.overheid.nl/BWBR0047844/2025-07-02

Subsidieregeling lokale isolatieaanpak Hattem 2024 (voorloper van de huidige regeling): https://lokaleregelgeving.overheid.nl/CVDR714721/2

TNO/CBS/PBL, Energiearmoede in Nederland 2019-2024 (Landelijk Onderzoeksprogramma Energiearmoede): https://publications.tno.nl/publication/34644576/pbrUJucX/TNO-2025-R11172.pdf

TNO, onderzoek naar aard, omvang en regionale spreiding van energiearmoede (2021): https://publications.tno.nl/publication/34638644/4OIuwM/TNO-2021-P11678.pdf

CBS, Dashboard Energiearmoede: https://dashboards.cbs.nl/v5/energiearmoede/